

Asia: VN/917/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esitysluonnoksessa verotusmenettelylakiin, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylakiin ja veronkantolakiin ehdotettujen verotuksen erityissäännösten mukaan Verohallinto voisi antaa verotusta koskevat päätökset ja muut asiakirjat verovelvolliselle sähköisesti tiedoksi Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa eli OmaVerossa silloin, kun verovelvollinen on käyttänyt OmaVeroa eli kirjautunut OmaVeroon. Päätöksen tai muun asiakirjan tiedoksianto tapahtuisi, kun Verohallinto tallentaa sen OmaVeroon. Ehdotetut erityissäännökset koskisivat asiakirjojen tiedoksiantoja luonnollisille henkilöille, yhtymille, yhteisöille ja yhteisetuuksille. Luonnollisille henkilöille tapahtuviin tiedoksiantoihin sovellettaisiin erityissäännösten ohella valmistelussa olevaa viranomaisasiakirjojen sähköistä tiedoksiantoa koskevaa yleislainsäädäntöä siten, että vaikka luonnollinen henkilö ei olisikaan käyttänyt OmaVeroa, myös verotusta koskevat päätökset ja muut asiakirjat voitaisiin antaa hänelle tiedoksi sähköisesti silloin, kun häneen sovellettaisiin yleislainsäädäntöä (tilanteissa, joissa hänet on merkitty suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttäjärekisteriin). Nyt lausunnolla olevassa esitysluonnoksessa ehdotetaan muutoksia myös veronkantolain yhteenvedoa koskevaan sääntelyyn.

Ehdotetut sähköistä tiedoksiantoa koskevat muutokset tarkoittaisivat sitä, että nykyisestä asiakkaan antamasta suostumuksesta sähköisen tiedoksiannon edellytyksenä luovuttaisiin sekä yleislainsäädännössä että erityislainsäädännössä. Erityislainsäädännön lähtökohtana olisi, että jos verovelvollinen käyttäisi OmaVeroa kirjautumalla siihen, hänen katsottaisiin lähtökohtaisesti olevan kykenevä myös vastaanottamaan viranomaisen lähettämät päätökset ja asiakirjat sähköisesti OmaVerossa.

Verovelvolliselle lähetettäisiin tieto (heräteilmoitus) OmaVerossa tapahtuneesta päätöksen tai muun asiakirjan tiedoksiannosta silloin, jos verovelvollinen on antanut Verohallinnolle tiedoksiantoja varten sähköisen osoitteen (ml. puhelinnumero tekstiviestiä varten) tai jos verovelvollisella on käytössään suomi.fi-viestinvälityspalvelu, jonne hän on ilmoittanut sähköpostiosoitteen herätettä varten. Sähköisesti tiedoksi annettu verotusta koskeva päätös tai muu asiakirja katsottaisiin annetun tiedoksi verovelvolliselle kolmantena päivänä siitä, kun asiakirja on tallennettu Verohallinnon sähköiseen asiointipalveluun. Päätöksen tai muun asiakirjan tiedoksisaantiajankohtaa ei siten nykyiseen tapaan laskettaisi siitä, kun verovelvolliselle on lähetetty tieto tiedoksiannosta.

Verovelvollinen voisi ilmoittaa Verohallinnolle, että hän ei käytä OmaVeroa. Ilmoitusta ei tarvitsisi perustella, eikä sen huomioon ottaminen edellyttäisi selvitystä esimerkiksi siitä, että verovelvollisen kyky käyttää OmaVeroa on tosiasiallisesti heikentynyt. Jos verovelvollinen ilmoittaa, ettei käytä OmaVeroa, päätös tai muu asiakirja annettaisiin tiedoksi sähköisesti (luonnolliselle henkilölle), jos verovelvollisella on käytössä suomi.fi-viestinvälityspalvelu. Jos hänellä ei olisi käytössä myöskään suomi.fi-viestinvälityspalvelua, tiedoksianto tapahtuisi kirjepostina. Verovelvollinen tulisi uudelleen ehdotettujen erityissäännösten perusteella sähköisen tiedoksiannon piiriin, jos hän em. Verohallinnolle tekemänsä ilmoituksen jälkeen jälleen käyttäisi OmaVeroa tai hän tulisi yleislainsäädännön mukaisen sähköisen tiedoksiannon piiriin.

Sähköistä tiedoksiantoa koskevien erityissäännösten ja yleissäännösten tavoitteena on edistää digitalisaatiota sekä vähentää viranomaisten lähettämän paperipostin määrää ja tästä aiheutuvia kustannuksia. Luonnollisten henkilöiden osalta erityissäännösten tarkoituksena ei ole korvata yleislainsäädännön mukaista suomi.fi-palvelun kautta tapahtuvaa sähköistä tiedoksiantoa, vaan täydentää sitä ja varmistaa verotusta koskevien asiakirjojen tehokas tiedoksianto. Verohallinnon käsityksen mukaan voi olla suurikin määrä henkilöasiakkaita, jotka käyttävät OmaVeroa ja joilla on valmius ja kyvykyys ottaa veropostia vastaan sähköisesti, vaikka he eivät ole valmiita kaikilta eri viranomaisilta tulevan postin sähköiseen tiedoksiantoon. Tavoitteena on saavuttaa verotusasiakirjojen sähköiselle tiedoksiannolle maksimaalinen kattavuus. Henkilöllä on myös mahdollisuus hallita Verohallinnon palvelussa tiedoksiantoja koskevia ilmoituksia (herätteet). Muiden kuin luonnollisten henkilöiden osalta erityissäännökset ovat välttämättömiä senkin vuoksi, että ehdotettu yleislainsäädäntö ei koske kuolinpesille, yhtymille, yhteisöille ja yhteisetuksille tapahtuvia tiedoksiantoja.

Verohallinnon näkemyksen mukaan ehdotetut erityissäännökset ovat välttämättömiä digitalisaation edistämiseksi ja Verohallinnolle asetettujen toimintamenojen säästöjen saavuttamiseksi ja puoltaa ehdotettuja muutoksia. Lakimuutokset ja niiden voimaantulo samanaikaisesti yleislainsäädännön kanssa 1.1.2026 lukien ovat välttämättömiä siitäkin syystä, että nykyisestä suostumukseen perustuvasta sähköisestä tiedoksiannosta ollaan luopumassa yleislainsäädännön muutoksilla.

Verohallinto toteaa, että muuttuvan sähköisen tiedoksiantomenettelyn käyttöönotto tulee edellyttämään Verohallinnolta tehokasta yleistä ja asiakaskohtaista ohjausta ja viestintää, jotta Verohallinnon asiakkailla on selvä käsitys siitä, milloin he ovat sähköisen tiedoksiannon piirissä, miten heidän tulee toimia saadakseen tiedon heille lähetetyistä päätöksistä ja muista asiakirjoista

sekä miten he voivat päästä pois sähköisen tiedoksiannon piiristä. Verohallinnon tulee myös vielä kehittää sähköisten asiakirjojen saavutettavuutta eräiltä osin sekä turvata riittävästi lainsäädännön mukaisten kielellisten oikeuksien toteutuminen sähköisen asioinnin yhteydessä.

Ehdotettujen verotusmenettelylain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylain säännösten mukaan sähköistä tiedoksiantoa ei sovellettaisi päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoon kuolinpesille. Kuolinpesien sähköistä asiointia edistetään laajemmin Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelmassa, johon perustuvia muutoksia on odotettavissa vuodesta 2027 alkaen. Kuten esitysluonnoksessa olevassa nykytilan kuvauksessa (s. 9) on todettu, kuolinpesä voi asioida OmaVerossa, jos se jatkaa vainajan elinkeinotoiminnan, metsätalouden tai maatalouden harjoittamista ja sillä on yhteisötunnus. Lisäksi edellytetään, että kuolinpesän kaikki osakkaat ovat antaneet valtuutuksen kuolinpesän puolesta toimimiseen Suomi.fi-palvelussa. Jotta sähköinen tiedoksianto näille kuolinpesille olisi edelleenkin ja keskeytyksettä mahdollista Verohallinto ehdottaa, että verotusmenettelylain 26 c §:n 4 momenttiin lisätään maininta kuolinpesistä esimerkiksi seuraavasti:

Verohallinto voi antaa 1 ja 3 momentissa tarkoitetut päätökset ja muut asiakirjat tiedoksi Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa. Päätös ja asiakirja voidaan antaa tiedoksi sähköisesti 15 vuotta täyttäneelle luonnolliselle henkilölle, joka on kirjautunut Verohallinnon sähköiseen asiointipalveluun sekä kuolinpesälle, yhteisölle, yhteisetuudelle ja yhtymälle, jonka puolesta laillinen edustaja tai valtuutettu on kirjautunut Verohallinnon sähköiseen asiointipalveluun. Päätös ja asiakirja voidaan antaa luonnolliselle henkilölle tiedoksi sähköisesti myös, jos hän on merkittynä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 11 §:ssä tarkoitettuun viestinvälityspalvelun käyttäjärekisteriin. Jos luonnolliselle henkilölle on merkitty edustaja tai valtuutettu Verohallinnon asiakasrekisteriin, edustaja tai valtuutettu voi ilmoittaa Verohallinnolle, että hän ottaa tätä luonnollista henkilöä koskevat tiedoksiannot vastaan sähköisesti.

Vastaava lisäys tulisi tehdä myös oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylain 56 §:n 5 momenttiin. Muutos ei vaikuttaisi sellaisiin kuolinpesiin, joilla ei tunnistusvälineen puuttuessa ole tosiasiallista mahdollisuutta kirjautua OmaVeroon kuolinpesän puolesta (tavanomaisin tilanne).

Sähköistä tiedoksiantoa koskevaan yleislainsäädäntöön on ehdotettu säännöstä, jonka mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleeseen sähköistä tiedoksiantomenettelyä koskevan 11 §:n mukaiseen suostumusrekisteriin merkityt käyttäjät siirretään 11 §:ssä tarkoitettuun käyttäjärekisteriin ja he pysyvät näin sähköisen tiedoksiannon piirissä. Kyseinen säännös koskee vain luonnollisia henkilöitä. Kuolinpesät, yhteisöt, yhteisetuudet ja yhtymät eivät ole antaneet suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon suomi.fi-palvelussa, vaan Verohallinnolle OmaVerossa. Jotta ne kuolinpesät, yhteisöt, yhteisetuudet ja yhtymät, jotka ovat antaneet Verohallinnolle suostumuksensa sähköiseen tiedoksiantoon säilyisivät sen piirissä myös erityissäännösten voimaan tullessa, Verohallinto ehdottaa erityissäännösten voimaantulosäännöksissä säädettäväksi esimerkiksi seuraavasti:

Päätös ja muu asiakirja voidaan antaa tiedoksi kuolinpesälle, yhteisölle, yhteisetuudelle ja yhtymälle, joka on antanut Verohallinnolle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen suostumuksen sähköiseen tiedoksiantoon ja ei ole ilmoittanut, että ei käytä Verohallinnon sähköistä asiointipalvelua.

Pääjohtaja Markku Heikura

Lakiasiainjohtaja Matti Merisalo

Merisalo Matti
Verohallinto